KOHTUJURISTI ETTEPANEK

YVES BOT

esitatud 19. mail 2009 [1]

1. Käesolevas kohtuasjas tuleb Euroopa Kohtul esimest korda tõlgendada lepinguliste kohustuste suhtes kohaldatava õiguse konventsiooni [2] ning eelkõige konventsiooni artiklit 4, mis sätestab mehhanismi, mis võimaldab määrata kindlaks lepingu suhtes kohaldatava õiguse juhul, kui pooled ei ole kohaldatavat õigust valinud.

2. Käesolevas kohtuasjas palutakse Euroopa Kohtul otsustada, milline on kõnealuse sätte alusel õigus, mida kohaldatakse lepingu suhtes, mille esemeks on transpordivahendi kasutusse andmine kaupade veoks konkreetsel reisil.

3. Rooma konventsiooni artikli 4 lõike 1 esimene lause sätestab tõepoolest õiguse valiku puudumisel lepingu suhtes kohaldatava õiguse kindlaksmääramise üldpõhimõtte, millele lisandub kõnealuse artikli lõikes 2 esitatud üldine eeldus ning kõnealuse artikli lõikes 4 sõnastatud spetsiaalne eeldus, mida kohaldatakse kaubaveolepingute suhtes.

4. Lisaks küsitakse Euroopa Kohtult, kas põhikohtuasjas käsitletava lepinguga sarnase lepingu mõne osa suhtes saab Rooma konventsiooni artikli 4 lõike 1 teise lause kohaselt kohaldada mõne teise riigi õigust kui selle riigi õigus, millega kogu leping on kõige tugevamalt seotud.

5. Käesolevas ettepanekus esitan ma põhjused, miks ma arvan, et leping, mille esemeks on transpordivahendi kasutusse andmine kaupade veoks konkreetsel reisil, ei kuulu Rooma konventsiooni artikli 4 lõike 4 kohaldamisalasse, juhul kui selle ettevõtja tegevuskoht, kelle kohustus on transpordivahendi kasutusse andmine, asub teises riigis, kui see, kus toimub laadimine või mahalaadimine või kus asub teise lepingupoole põhitegevuskoht.

6. Seejärel ma selgitan, miks peab siseriiklik kohus minu arvates sellise lepingu suhtes kohaldatava õiguse kindlaksmääramiseks Rooma konventsiooni artikli 4 lõike 1 esimese lause kohaselt välja selgitama selle riigi õiguse, millega leping on kõige tugevamalt seotud.

1 – Algkeel: prantsuse.

2 – Konventsioon, mis avati allkirjastamiseks 19. juunil 1980. aastal Roomas (EÜT L 266, lk 1; ELT eriväljaanne C 169, lk 10, edaspidi „Rooma konventsioon").

7. Lõpuks esitan ma põhjused, miks minu arvates ei saa põhikohtuasjas käsitletava lepingu osa suhtes kohaldada teise riigi õigust kui selle riigi õigus, millega kogu leping on kõige tugevamalt seotud.

I. Õiguslik raamistik

8. Rooma konventsioon jõustus 1. aprillil 1991. Osalisriikide soov oli leida lahendus olemasolevate kollisiooninormide paljususe probleemile, ühtlustades lepinguliste kohustuste suhtes kohaldatavat õigust puudutavad normid.

9. Rooma konventsiooni sätteid kohaldatakse konventsiooni artikli 1 alusel lepinguliste kohustuste suhtes igas olukorras, kus tuleb valida eri riikide õiguse vahel, välja arvatud teatavad valdkonnad, mis on loetletud sama artikli lõikes 2. [3]

10. Rooma konventsioon sätestab artiklis 3 lepingupoolte tahtevabaduse põhimõtte. Vastavalt kõnealusele sättele „[l]epingu suhtes kohaldatakse lepingupoolte valitud õigust. Valik peab olema väljendatud või nähtuma selgesti lepingutingimustest või juhtumi asjaoludest. Omal valikul võivad pooled valida kas terve lepingu või üksnes mõne selle osa suhtes kohaldatava õiguse".

11. Õiguse valiku puudumise puhuks sätestab Rooma konventsioon kõikidele lepingutele ühise üldpõhimõtte kohaldatava õiguse kindlaksmääramiseks. Üldpõhimõttega on seotud teatavad eeldused.

12. Konventsiooni artikli 4 lõike 1 alusel „[k]ui lepingu suhtes kohaldatavat õigust ei ole artikli 3 kohaselt valitud, kohaldatakse lepingu suhtes selle riigi õigust, millega leping on kõige tugevamalt seotud. Lepingu eraldatava osa suhtes, mis on tugevamalt seotud mõne teise riigiga, võib erandina kohaldada kõnealuse teise riigi õigust".

13. Rooma konventsiooni artikli 4 lõige 2 on sõnastatud järgmiselt:

„Kui käesoleva artikli lõike 5 sätetest ei tulene teisiti, eeldatakse, et leping on kõige tugevamalt seotud riigiga, kus on lepingu sõlmimise ajal selle poole harilik viibimiskoht, kes peab

3 – Sellised valdkonnad on näiteks füüsiliste isikute õiguslik seisund ning õigus- ja teovõime, lepingulised kohustused, mis on seotud testamentide ja pärimisega, abielusuhtest tulenevate varaliste õigustega, perekondlike sugulus-, abielu- või hõimlussuhetest tulenevate õiguste ja kohustustega, samuti vahekohtukokkulepped ja kohtu valiku kokkulepped.

täitma lepingule iseloomuliku kohustuse, või juriidilise isiku või organiseeritud isikute ühenduse puhul selle juhtorgani asukoht. Kui leping sõlmitakse kõnealuse poole majandus- või kutsetegevuse käigus, loetakse selleks riigiks siiski riik, kus toimub põhitegevus, või kui lepingu tingimuste alusel tuleb lepingule iseloomulik kohustus täita tegevuskohas, mis ei ole põhitegevuskoht, siis riik, kus see teine tegevuskoht asub."

14. Kaubaveolepingute suhtes kohaldatakse spetsiaalset eeldust. Rooma konventsiooni artikli 4 lõike 4 kohaselt „[k]aubaveolepingute suhtes ei kohaldata lõike 2 kohast eeldust. Kui lepingu sõlmimise ajal on vedaja põhitegevuskoht riigis, kus toimub ka laadimine või mahalaadimine või kus on ka kaubasaa[t]ja põhitegevuskoht, eeldatakse, et selline leping on kõige tugevamalt seotud nimetatud riigiga" [täpsustatud tõlge].

15. Seejärel täpsustatakse kõnealuses sättes, et „[s]elle lõike kohaldamisel loetakse kaubaveolepinguks ka tšarterid ühe reisi kohta ja muud lepingud, mille põhieesmärk on kaubavedu".

16. Rooma konventsiooni kohaselt võib siseriiklik kohus jätta kohaldamata konventsiooni artikli 4 lõikes 2 sõnastatud eelduse juhul, kui lepingule iseloomulik kohustus ei ole määratletav, ning jätta tähelepanuta konventsiooni artikli 4 lõigetes 2-4 nimetatud eeldused juhul, kui asjaolude kogumist selgub, et leping on tugevamalt seotud mõne muu riigiga.

II. Asjaolud ja menetlus põhikohtuasjas

17. Intercontainer Interfrigo SC (edaspidi „ICF") on Belgias asuv äriühing. Balkenende Oosthuizen BV (edaspidi „Balkenende") ja MIC Operations BV (edaspidi „MIC") on Madalmaades asuvad äriühingud.

18. ICF andis kauba Amsterdami (Madalmaad) ja Frankfurdi (Saksamaa) vahelise raudteeveo projekti raames MIC nimel Balkenende kasutusse kaubavaguneid. ICF pidi tagama veo mööda raudteed ning hankis selleks vajalikud vedurid ja teenused. MIC andis saadud veovõimsuse rendile kolmandatele isikutele ning pidi tagama veo korralduslikku poole.

19. Pooled ei sõlminud kirjalikku lepingut. ICF saatis ainult lepinguprojekti, milles oli kohaldatavaks õiguseks märgitud Belgia õigus. Pooled ei allkirjastanud lepinguprojekti. Lepinguid siiski täideti 20. oktoobrist kuni 13. novembrini 1998 ning 16. novembrist kuni 21. detsembrini 1998.

20. ICF saatis 27. novembril 1998 MIC-le 107 512,50 euro suuruse esimese arve 20. oktoobrist kuni 13. novembrini 1998 osutatud teenuste eest. MIC-le saadeti 22. detsembril 1998 veel 67 100 euro suurune teine arve 16. novembrist kuni 21. detsembrini 1988 osutatud teenuste eest.

21. Kuna MIC ei tasunud 27. novembri 1998. aasta arvet, saatis ICF talle 7. septembril 2001 meeldetuletuse arve tasumiseks, kuid asjata.

22. ICF esitas Rechtbank te Haarlem'ile (Haarlemi esimese astme kohus) (Madalmaad) hagi ning palus Balkenendelt ja MIC-lt välja mõista 27. novembri 1998. aasta arvele vastav summa ja sellele lisanduv käibemaks koos intresside ja kuludega. ICF väitis, et lepingu suhtes kohaldatav õigus on Belgia õigus.

23. Rechtbank te Haarlem otsustas 28. jaanuari 2004. aasta otsusega, et lepingu suhtes tuleb kohaldada Madalmaade õigust. Kuna ICF-i nõuded olid Madalmaade õiguse kohaselt aegunud, tunnistas kohus hagi vastuvõetamatuks.

24. ICF pöördus Gerechtshof te Amsterdam'i (Amsterdami apellatsioonikohus) poole. Nimetatud kohus kinnitas esimese astme kohtuotsuse. Gerechtshof te Amsterdam lükkas tagasi ICF-i väite, et pooled valisid lepingu suhtes kohaldatavaks õiguseks Belgia õiguse, kuna leping küll saadeti Balkenendele ja MIC-le, kuid need ei kirjutanud sellele alla.

25. Gerechtshof te Amsterdam'is väitis ICF, et Rooma konventsiooni artikli 4 lõike 2 alusel tuleb kohaldada Belgia õigust. Nimetatud kohtu arvates tuleb asjaomane leping määratleda eelkõige kaubaveolepinguks kõnealuse konventsiooni artikli 4 lõike 4 viimase lause tähenduses. Pealegi oli asjaomane leping nimetatud kohtu arvates tugevamalt seotud Madalmaade kui Belgiaga, seega ei olnud vaja kohaldada kõnealuse konventsiooni artikli 4 lõikes 2 sisalduvat eeldust.

26. ICF esitas Hoge Raad der Nederlanden'ile (Madalmaad) kassatsioonkaebuse.

27. Kuna eelotsusetaotluse esitanud kohtul tekkis kahtlus Rooma konventsiooni artikli 4 tõlgendamise suhtes, esitas ta Euroopa Kohtule mitu eelotsuse küsimust.

III. Eelotsuse küsimused

28. Hoge Raad der Nederlanden otsustas menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas Rooma konventsiooni artikli 4 lõiget 4 tuleb tõlgendada nii, et see säte puudutab ainult ühe reisi kohta sõlmitud tšarterlepinguid ja muud liiki tšarterlepingutele see säte ei laiene?

2. Juhul kui [esimesele] küsimusele […] vastatakse jaatavalt, siis kas Rooma konventsiooni artikli 4 lõiget 4 tuleb tõlgendada nii, et kui muud liiki tšarterlepingute esemeks on ka kaubavedu, kuulub asjaomane leping kaubaveo osas selle sätte kohaldamisalasse ja ülejäänud osale kohaldatav õigus määratakse Rooma konventsiooni artikli 4 lõike 2 alusel?

3. Juhul kui [teisele] küsimusele […] vastatakse jaatavalt, siis kummast viidatud õigussüsteemist tuleb lähtuda hindamaks väidet, et lepingust tulenev nõue on aegunud?

4. Kui lepingu peamine osa puudutab kaubavedu, kas siis tuleb [teises] küsimuses […] viidatud jaotus jätta tähelepanuta ja kõigile lepingu osadele kohaldada Rooma konventsiooni artikli 4 lõike 4 alusel kohaldatavat õigust?

5. Kas Rooma konventsiooni artikli 4 lõike 5 teises lauseosas esitatud erinormi tuleb tõlgendada nii, et artikli 4 lõigetes 2[-]4 esitatud eeldused ei kehti enam siis, kui kõigist asjaoludest tuleneb, et viidatud lõigete kohased teatud riigiga seose tekkimist puudutavad tingimused ei loo tegelikku seost teise riigiga või ka juba siis, kui põhiline osa seostest viitab teisele riigile?”

IV. Õiguslik analüüs

A. *Sissejuhatavad märkused*

29. Kõigepealt tuleb täpsustada, et 19. detsembri 1988. aasta protokollide [4] alusel, mis jõustusid 1. augustil 2004, on Euroopa Kohus pädev tõlgendama Rooma konventsiooni sätteid.

30. Lisaks on Hoge Raad der Nederlanden'il esimese protokolli 89/129 artikli 2 punkti a alusel õigus taotleda Euroopa Kohtult eelotsust poolelioleva kohtuasja käigus üleskerkinud küsimuse kohta, mis käsitleb Rooma konventsiooni sätete tõlgendamist.

B. *Eelotsuse küsimused*

31. Euroopa Kohtul tuleb esimest korda tõlgendada Rooma konventsiooni ja täpsemalt kõnealuse konventsiooni sätet, mis puudutab lepingu suhtes kohaldatavat õigust juhul, kui pooled ei ole kohaldatavat õigust valinud.

32. Enne eelotsusetaotluse esitanud kohtu esitatud eelotsuse küsimuste analüüsimist tuleb kõigepealt anda ülevaade Rooma konventsiooniga loodud süsteemi sisust.

1. Rooma konventsiooniga loodud süsteem

33. Selleks et jätkata rahvusvahelise eraõiguse vallas õigusnormide ühtlustamist, mis sai alguse 27. septembri 1968. aasta tsiviil- ja kaubandusasjade kohtualluvuse ning neid käsitlevate kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise Brüsseli konventsiooni [5] vastuvõtmisega, võtsid liikmesriigid vastu Rooma konventsiooni.

4 – Esimene protokoll 89/128/EMÜ 19. juunil 1980 Roomas allakirjutamiseks avatud lepinguliste kohustuste suhtes kohaldatava õiguse konventsiooni Euroopa Ühenduste Kohtus tõlgendamise kohta (EÜT 1989, L 48, lk 1), samuti 10. aprilli 1984. aasta, 18. mai 1992. aasta ja 29. novembri 1996. aasta ühinemiskonventsioonid ning teine protokoll 89/129/EMÜ, millega antakse Euroopa Ühenduste Kohtule teatav pädevus tõlgendada 19. juunil 1980 Roomas allakirjutamiseks avatud lepinguliste kohustuste suhtes kohaldatava õiguse konventsiooni (EÜT 1989, L 48, lk 1), samuti 10. aprilli 1984. aasta, 18. mai 1992. aasta ja 29. novembri 1996. aasta ühinemiskonventsioonid.

5 – EÜT 1972, L 299, lk 32. Nimetatud konventsioon on asendatud nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määrusega (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (EÜT 2001, L 12, lk 1; ELT eriväljaanne 19/04, lk 42).

34. Rooma konventsiooni eesmärk on preambuli kohaselt kehtestada ühtsed eeskirjad lepinguliste kohustuste suhtes kohaldatava õiguse kohta. Lepinguliste kohustuste suhtes kohaldatava õiguse konventsiooni käsitlevas aruandes [6] on täpsustatud, et tegelikult sai konventsiooni ajendiks vajadus kõrvaldada ebamugavused, mis tekivad kollisiooninormide erinevusest lepingute vallas. Sel ajal komisjoni siseturu ja õigusaktide ühtlustamise talituse juhataja olnud T. Vogelaari arvates olid Rooma konventsiooni peamised eelised järgmised: tõusis õiguskindluse tase, süvenes usk õigussuhete stabiilsusesse, lihtsustus kohtualluvuse kokkulepete sõlmimine vastavalt kohaldatavale õigusele ning suurenes tekkinud õiguste kaitse terves eraõiguses.

35. Rooma konventsiooni eesmärk on seega ühtlustada kollisiooninormid nii, et kohaldatavad oleks samad seadused, olenemata otsuse tegemise kohast.

36. Selle eesmärgi saavutamiseks sätestab Rooma konventsiooni artikkel 3 poolte tahtevabaduse põhimõtte lepinguliste kohustuste suhtes kohaldatava õiguse valimisel. Selle liikmesriikidele ühise põhimõtte kohaselt kohaldatakse lepingu suhtes poolte valitud õigust.

37. Olen juba eelnevalt märkinud, et juhuks kui valikut ei ole tehtud, annab Rooma konventsiooni artikkel 4 kohtule kohaldatava õiguse määramiseks vajalikud elemendid. Kõnealuse artikliga loodud süsteem on minu arvates üles ehitatud järgmiselt.

38. Rooma konventsiooni artikli 4 lõige 1 näeb ette, et juhul kui pooled ei ole kohaldatavat õigust valinud, „kohaldatakse lepingu suhtes selle riigi õigust, millega leping on kõige tugevamalt seotud. Lepingu eraldatava osa suhtes, mis on tugevamalt seotud mõne teise riigiga, võib erandina kohaldada kõnealuse teise riigi õigust.”

39. Nimetatud sätte esimene lause, mis võib tunduda veidi ebamäärane, näib tegelikult üsna hästi kajastavat seisukohti, mis liikmesriikide kohtud on omaks võtnud.

40. Giuliano ja Lagarde'i aruandest nähtub, et enamikus liikmesriikides on objektiivsus teatava õiguse lepingule kohaldamisel olulisem kui kindlad ja jäigad siduvad elemendid. [7] Juhul kui pooled ei ole lepingu suhtes kohaldatavat õigust valinud, peab

6 – Milano ülikooli professori M. Giuliano ja Pariisi I ülikooli professori P. Lagarde'i koostatud aruanne (EÜT 1980, C 282, lk 1, edaspidi „Giuliano ja Lagarde'i aruanne”).

7 – Vt Giuliano ja Lagarde'i aruande artikli 4 lõige 1.

kohus otsima tunnuseid, mis võimaldavad asjaomase lepingu ühe või teise riigiga siduda.

41. Rooma konventsiooni artikli 4 lõike 1 teine lause on aga seotud sellega, mida valdavalt nimetatakse lepingu „osadeks jagamiseks". Käsitlen seda osadeks jagamise võimalust põhjalikumalt oma ettepaneku käesoleva osa lõpus.

42. Rooma konventsiooni artikli 4 lõike 1 näilist paindlikkust piirab teataval määral hulk eeldusi, mis on esitatud järgnevates lõikudes.

43. Näiteks sätestab Rooma konventsiooni artikli 4 lõige 2, et „eeldatakse, et leping on kõige tugevamalt seotud riigiga, kus on lepingu sõlmimise ajal selle poole harilik viibimiskoht, kes peab täitma lepingule iseloomuliku kohustuse, või juriidilise isiku või organiseeritud isikute ühenduse puhul selle juhtorgani asukoht. Kui leping sõlmitakse kõnealuse poole majandus- või kutsetegevuse käigus, loetakse selleks riigiks siiski riik, kus toimub põhitegevus, või kui lepingu tingimuste alusel tuleb lepingule iseloomulik kohustus täita tegevuskohas, mis ei ole põhitegevuskoht, siis riik, kus see teine tegevuskoht asub".

44. Giuliano ja Lagarde'i aruandes on märgitud, et see säte muudab konkreetsemaks ja objektiivsemaks mõiste „kõige tugevamalt seotud" ning lihtsustab tunduvalt lepingu suhtes kohaldatava õiguse kindlaksmääramist juhul, kui pooled ei ole valikut teinud. [8] Samuti täpsustatakse aruandes, et lepingu seotuse kindlaksmääramine n-ö seestpoolt võimaldab vältida lepingu seotuse kindlaksmääramist selliste elementide alusel, mis on lepinguvälised ning ei oma lepinguga tegelikku seost, nagu näiteks poolte kodakondsus või lepingu sõlmimise koht. [9]

45. Lepingule iseloomuliku kohustuse täitja asukoha, juhtorgani asukoha või tegevuskoha valimist kohaks, mille õigust lepingu suhtes kohaldatakse, saab minu arvates selgitada ka asjaoluga, et kõnealuse õiguse eelis on see, et kohustuse täitja saab sellega tutvuda lihtsalt, eelkõige keelebarjäärita, ning ta võib õiguspäraselt arvestada selle kohaldamisega.

46. Lisaks peab lepingule iseloomuliku kohustuse täitja juba oma tegevusala tõttu sõlmima rohkemgi lepinguid. Seega on prak-

8 – Vt Giuliano ja Lagarde'i aruande artikli 4 lõike 3 seitsmes lõik.
9 – Vt Giuliano ja Lagarde'i aruande artikli 4 lõike 3 teine lõik.

tilistel põhjustel soovitav, et kõikidele tema sõlmitud lepingutele kohaldataks sama õigust. Muidugi võiks väita, et kahepoolse lepingu puhul kehtib sama ka teise lepingupoole suhtes. Kuid enamikul juhtudel seisneb vastusooritus üksnes rahasumma maksmises.

47. Seega tundub lepingule iseloomuliku kohustuse täitja asukoha, juhtorgani asukoha või tegevuskoha valimine kohaks, mille õigust lepingu suhtes kohaldatakse, kõige asjakohasem.

48. Selle eelduse puhul kehtib kaks erandit, mis on loetletud Rooma konventsiooni artikli 4 lõigetes 3 ja 4.

49. Esiteks: „kui lepingu esemeks on kinnisasjaõigus või õigus kasutada kinnisasja, eeldatakse […], et leping on kõige tugevamalt seotud riigiga, kus kõnealune kinnisasi asub".

50. Sellist tüüpi lepingu allutamist spetsiaalsele eeldusele, mille tähendus on *lex rei sitae*, võib selgitada asjaoluga, et sellisel juhul on raskuskese kinnisasi ise.

51. Tundub ka, et just seetõttu on Giuliano ja Lagarde'i aruandes täpsustatud, et Rooma konventsiooni artikli 4 lõige 3 ei hõlma lepinguid, mis puudutavad kinnisasjade ehitamist või remonti.[10] Sellised lepingud ei puuduta õigust kinnisasjale, vaid teenuste osutamist, näiteks kõnealuse kinnisasja juures tehtavaid töid. Sellisel juhul võib oletada, et juhul kui pooled ei ole kohaldatavat õigust valinud, määratakse kohaldatav õigus kindlaks üldise eelduse kohaselt ning see on lepingule iseloomuliku kohustuse täitja asukoha õigus.

52. Teiseks näeb Rooma konventsiooni artikli 4 lõige 4 ette, et „[k]aubaveolepingute suhtes ei kohaldata lõike 2 kohast eeldust. Kui lepingu sõlmimise ajal on vedaja põhitegevuskoht riigis, kus toimub ka laadimine või mahalaadimine või kus on ka kaubasaa[t]ja põhitegevuskoht, eeldatakse, et selline leping on kõige tugevamalt seotud nimetatud riigiga. Selle lõike kohaldamisel loetakse kaubaveolepinguks ka tšarterid ühe reisi kohta ja muud lepingud, mille põhieesmärk on kaubavedu".

53. Spetsiaalse eelduse kehtestamist kaubaveolepingule saab põhjendada asjaoluga, et rahvusvaheliste suhete puhul ei ole lepingule

10 – Vt Giuliano ja Lagarde'i aruande artikli 4 lõike 4 neljas lõik.

iseloomuliku kohustuse täitja, st vedaja, kuna sellise lepingu ese on kaupade mujale toimetamine, alalisel elu- või asukohal tihtipeale objektiivset seost lepinguga. Selline on olukord näiteks juhul, kui tegemist on Saksamaal asuva vedajaga, kelle ülesanne on vedada Prantsuse kaubasaatja kaupa Prantsusmaalt Itaaliasse.

54. Seega, ainult juhul kui riik, mille territooriumil on vedaja alaline elu- või asukoht, on sama kui riik, mille territooriumil asub laadimise või mahalaadimise koht või kaubasaatja põhitegevuskoht, kohaldatakse lepingule kõnealuse riigi õigust. Sellisel juhul on tegemist mitme asukoha määramise teguriga, mis viitavad samale kohale.

55. Kui need kaks tingimust ei ole täidetud, siis ei ole Rooma konventsiooni artikli 4 lõige 4 kohaldatav.

56. Kõnealuses sättes ei täpsustata, milline lahendus oleks sellisel juhul asjakohane.

57. Ma arvan, et mõistlik oleks järeldada, et sellises olukorras peab kohus, kelle ülesanne on kindlaks määrata lepingu suhtes kohaldatav õigus, lähtuma kõnealuse konventsooni artikli 4 lõikes 1 sätestatud üldpõhimõttest. Seega võiks kohus hinnata lepingu elemente, mis võimaldavad tal paika panna lepingu raskuskeskme.

58. Seega kerkib esile küsimus, kas me sellises olukorras satume uuesti kõnealuse konventsiooni artikli 4 lõikes 2 sätestatud üldise eelduse kohaldamisalasse. Mina nii ei arva, ja seda järgmistel põhjustel.

59. Meenutagem, et Rooma konventsiooni artikli 4 lõige 4 sätestab, et „[k]aubaveolepingu suhtes ei kohaldata lõike 2 kohast eeldust".

60. Arvan, et seda esimest lauset tuleb mõista nii, et juhul kui vedaja elu- või asukoht ning laadimise või mahalaadimise koht või kaubasaatja põhitegevuskoht ei lange kokku, siis ei kohaldata lõike 2 eeldust ühelgi juhul.

61. Rooma konventsiooni artikli 4 lõikes 4 sätestatud spetsiaalne eeldus tähendab tegelikult seda, et kohaldatakse lepingule iseloo-

muliku kohustuse täitja, st vedaja, asukoha õigust.

62. Märkisin eelnevalt, et Rooma konventsiooni koostajad on leidnud, et vedaja asukoht ei ole piisav asjaolu, mis seoks lepingu kõnealuse asukoha õigusega. Seega peab teine asjaolu, st laadimise või mahalaadimise koht või kaubasaatja põhitegevuskoht, kinnitama lepingu tihedat seotust vedaja asukohariigiga.

63. Kuna konventsiooni koostajad on nimelt allutanud kaubaveolepingu vedaja asukoha õigusega seotuse sellistele tingimustele, tundub mulle, et viide Rooma konventsiooni artikli 4 lõikes 2 sätestatud üldisele eeldusele juhul, kui need tingimused ei ole täidetud, läheks vastuollu kõnealuse konventsiooni artikli 4 lõike 4 kasulikkusega.

64. Nagu ma olen täpsustanud, on kaubaveoleping keerukas leping, mille seosed on mitmesugused ja hajutatud. Vedaja asukoht võib olla Prantsusmaal, kaubasaatja asukoht Itaalias ning kaubavedu võib toimuda Madalmaade ja Belgia vahel. Ükski koht ei näi olevat teisest olulisem. Arvan, et just seetõttu puudutab Rooma konventsioonis kaubaveolepingut spetsiaalne eeldus.

65. Seega arvan, et kohus peab juhul, kui kõnealuse konventsiooni artikli 4 lõike 4 tingimused ei ole täidetud, juhtumipõhiselt vastavalt kõnealuse konventsiooni artikli 4 lõikes 1 sätestatud üldpõhimõttele välja selgitama, milline riik on lepinguga kõige tugevamalt seotud. [11]

66. Ehkki Rooma konventsiooni puhul on soovitud eelduste abil parandada kollisiooninormi kohaldamise etteaimatavust, on siiski üks asjaolu, mida korratakse ka Rooma I määruses ning mis tundub näitavat, et kõnealuse konventsiooni süsteemis on säilitatud teatav paindlikkus.

11 – Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta määrus (EÜ) nr 593/2008 lepinguliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta („Rooma I") (ELT L 177, lk 6, edaspidi „Rooma I määrus") näib täitvat selle Rooma konventsiooni artikli 4 lõikega 4 jäetud lünga. Rooma I määruse artikli 5 lõike 1, mida kohaldatakse kaubaveolepingutele, alusel on nii, et kui kõnealuse konventsiooni artikli 4 lõikes 4 sätestatud ja Rooma I määruses korratud tingimused ei ole täidetud, kohaldatakse selle riigi õigust, kus asub poolte kokkulepitud veose saajale üleandmise koht. Seega võib arvata, et õiguskindlus ja kohaldatava õiguse etteaimatavus on olnud olulisemad kui kollisiooninormi kohaldamise paindlikkus.

67. Rooma konventsiooni artikli 4 lõige 5 sätestab, et „[l]õiget 2 ei kohaldata, kui lepingule iseloomulik kohustus ei ole määratletav, ning lõigetes 2[-]4 nimetatud eeldused jäetakse tähelepanuta, kui asjaolude kogumist selgub, et leping on tugevamalt seotud mõne muu riigiga".

68. Seda sätet tuleb minu arvates mõista järgmiselt. Juhul kui lepingule iseloomulikku kohustust ei ole võimalik määratleda, siis vastavalt Rooma konventsiooni artikli 4 lõikele 5 tuleb kohaldada artikli 4 lõikes 1 sätestatud üldpõhimõtet, mis näeb ette, et lepingu suhtes kohaldatakse selle riigi õigust, millega leping on kõige tugevamalt seotud.

69. Ka juhul, kui lepingule iseloomulik kohustus on kindlaks määratud, võib kõnealuse konventsiooni artikli 4 lõikes 2 nimetatud eelduse tähelepanuta jätta, kui asjaolude kogumist selgub, et leping on tugevamalt seotud mõne muu riigiga. Sama kehtib ka Rooma konventsiooni artikli 4 lõigetes 3 ja 4 sätestatud eelduste puhul.

70. Giuliano ja Lagarde'i aruandes on märgitud, et artikli 4 lõike 5 mõte seisneb selles, et kuna Rooma konventsioon sätestab üldise kollisiooninormi, mida peaks saama kohaldada peaaegu igale lepingutüübile, siis tuleb vältimatult jätta kohtule teatav hindamisruum iga kord, kui asjaolude kogumist ilmneb, et esialgu kõige tugevamaks peetud seos jääb alla mõnele teisele. [12]

71. Rooma konventsiooni artikli 4 lõike 5 kohaldamise suhtes ei olda üksmeelsel seisukohal. Näib, et on kaks suundumust. Esimese suundumuse kohaselt on kõnealune säte teisejärguline võrreldes üldise eeldusega ja spetsiaalsete eeldustega. Selle vähem levinud suundumuse näikse olevat omaks võtnud Šotimaa ja Madalmaade kohtud. Kõnealust sätet kohaldatakse nendes kohtutes vaid juhul, kui asjaomase kohtuasja konkreetsete asjaolude kohaselt ei oma lepingule iseloomuliku kohustuse täitja põhitegevuskoht seotuse kriteeriumina tähtsust. [13]

12 – Vt Giuliano ja Lagarde'i aruande artikli 4 lõike 7 neljas ja viies lõik.

13 – Vt eelkõige Hoge Raad der Nederlanden'i 25. septembri 1992. aasta otsus kohtuasjas Société Nouvelle des Papeteries de l'AA SA *vs.* BV Machinefabriek BOA (Nederlandse Jurisprudentie 1992, nr 750), samuti Court of Session'i (Šotimaa) (Ühendkuningriik) 12. juuli 2002. aasta otsus Caledonia Subsea Ltd *vs.* Micoperi Srl (2002 SLT 1022).

72. Rooma konventsiooni artikli 4 lõigetes 2-4 sätestatud eeldusi peetakse sel juhul tugevateks.

73. Teine kõnealuse konventsiooni artikli 4 lõike 5 ülesehitusest tulenev suundumus on muutuvam ja paindlikum. Tundub, et eelduste kohaldamata jätmine toimub kindlate reegliteta,[14] kuna kohtud otsustavad kõnealust sätet kohaldata kas eelnevalt eeldusi uurimata või põhjendavad eelduste kohaldamata jätmist.

74. Leian, et õiguskindluse põhimõtte järgimise tõttu ning selleks, et tagada Rooma konventsiooniga seatud etteaimatavuse eesmärgi täitmine, tuleb kõnealuse konventsiooni artikli 4 lõiget 5 kohaldada juhul, kui on kindlaks tehtud, et kõnealuse konventsiooni artikli 4 lõigetes 2-4 sätestatud eeldused ei kajasta lepingu tegelikku seotust selliselt osutatud kohaga.[15]

75. Olen juba märkinud, et Rooma konventsioon võeti vastu selleks, et kõrvaldada ebamugavused, mis tekivad kollisiooninormide erinevusest ning selleks, et parandada kõnealuste normide kohaldamise etteaimatavust. Ka Rooma I määruses korratakse need eesmärgid üle. Määruse põhjenduses 16 on märgitud: „[e]t aidata kaasa käesoleva määruse üldeesmärgi saavutamisele, milleks on õiguskindluse tagamine Euroopa õigusruumis, peaksid rahvusvahelise eraõiguse normid olema suurel määral prognoositavad".

76. Õiguskindluse suurendamiseks on Rooma konventsiooni koostajad seega sätestanud eeldused. Nimetatud eeldused peaksid osutama, millise riigi õigusega leping on kõige tugevamalt seotud. Näiteks puudutab see üürilepingut, mille puhul kõnealuse konventsiooni artikli 4 lõike 3 alusel osutub kohaldatavaks õiguseks selle riigi õigus, kui asjaomane kinnisasi asub.

14 – Vt eelkõige Cour de cassation'i (Prantsusmaa) 19. detsembri 2006. aasta otsus kohtuasjas (cass. com. nr 05-19.723). Cour de cassation otsustas, et „Rooma konventsiooni artikli 4 lõike 1 alusel kohaldatakse lepingu suhtes selle riigi õigust, millega leping on kõige tugevamalt seotud; lõikest 2 koostoimes lõikega 5 tulenevalt peab asja lahendav kohus kõige asjakohasema õiguse kindlaks määramiseks võrdlema seotust lepingu ja ühelt poolt selle riigi vahel, kus lepingu sõlmimise ajal on lepingule iseloomuliku kohustuse täitmise eest vastutava poole asukoht, ning teiselt poolt teise asjaomase riigiga, ning otsustama, kumma riigiga on leping tugevamalt seotud". Vt ka High Court of Justice'i (England & Wales) (Ühendkuningriik) 13. detsembri 1993. aasta otsus kohtuasjas Bank of Baroda *vs.* Vysya Bank ([1994] 2 Lloyd's Rep. 87, 93), milles Inglise kohus kohaldas Rooma konventsiooni artikli 4 lõikes 2 sätestatud eelduse asemel kõnealuse konventsiooni artikli 4 lõiget 5, mille kohaselt kohaldatakse lepingu suhtes õigust, millega leping on konkreetse kohtuasja asjaolude puhul kõige tugevamalt seotud.

15 – Vt selle *kohta roheline raamat, milles käsitletakse lepinguliste kohustuste suhtes kohaldatavat õigust käsitleva 1980. aasta Rooma konventsiooni muutmist ühenduse õigusaktiks ja selle kaasajastamist* (KOM(2002) 654 lõplik, lk 27 ja 28).

77. Kuid – ja minu arvates on just see kõnealuse konventsiooni artikli 4 lõike 5 mõte – juhul kui kohus leiab, et selliselt osutatud riigi õigusel puudub tegelik seos lepinguga, võib eeldused, mis on ju lihtsalt eeldused, [16] jätta tähelepanuta. [17]

78. Pöördume tagasi üürilepingu näite juurde. Võib arvata, et juhul, kui selline leping, mille esemeks on hooajaline üür Itaalias, on sõlmitud kahe Prantsusmaa kodaniku vahel, on see tugevamalt seotud Prantsusmaaga. Sellisel juhul osutavad mitu asjaolu teisele riigile kui see, millele osutab eeldus. Mõlemad lepingupooled on Prantsuse kodanikud, leping on tõenäoliselt sõlmitud Prantsusmaal ning *a priori* oleks nende huvides, et lepingu suhtes kohaldataks Prantsuse õigust, kas või ainult keelelistel põhjustel ja seetõttu, et seda õigust peaksid nad tundma.

79. Seda paindlikkust kollisiooninormi kohaldamisel saab õigustada sooviga mitte sundida meelevaldselt peale sellise riigi õigust, millel lõppkokkuvõttes pole lepinguga kuigi tugevat seost.

80. Samuti on märgata teatavat paindlikkust Rooma konventsiooni artikli 4 lõike 1 teises lauses sätestatud kollisiooninormi kohaldamises. Nimetatud säte näeb ette, et lepingu eraldatava osa suhtes, mis on tugevamalt seotud mõne teise riigiga, võib erandina kohaldada kõnealuse teise riigi õigust.

81. Näib, et lepingu osadeks jagamise küsimuse üle on vaielnud ka töörühm, kelle ülesanne oli koostada Rooma konventsiooni eelnõu.

82. Giuliano ja Lagarde'i aruandes on märgitud, et „ükski delegatsioon ei tahtnud osadeks jagamist õhutada", kuid „enamik eksperte pooldas seda, et kohtule jäetaks [selline] võimalus […], tingimusel, et ta teeb seda ainult erandkorras ning lepingu ja mitte kohtuvaidluse autonoomse ja eraldatava osa puhul". [18]

83. Paul Lagarde'i arvates tuleb lepingu osadeks jagamise võimalikkust tõlgendada kitsalt. Eelkõige ei tähenda see, et kaks kohustust täidetakse kahes eri riigis, seda, et neid on võimalik teineteisest eraldada. Lagarde jätkab märkusega, et selleks, et

16 – Vt Giuliano ja Lagarde'i aruande artikli 4 lõige 9.

17 – See võimalus on üle võetud ka Rooma I määruse artikli 4 lõikes 3.

18 – Vt Giuliano ja Lagarde'i aruande artikli 4 lõike 8 teine lõik. Vt ka aruande artikli 3 lõige 4.

lepingu teatavat osa võiks pidada eraldatavaks, peab kõnealuse osa puhul olema võimalik jõuda erinevale lahendusele, mis ei sõltu lepingu muude asjaolude lahendusest. [19]

84. Nii näiteks saaks lepingule, mis puudutab nii inventari müüki kui ka tehnilise abi osutamist, kohaldada kaht eri õigust, kuna need kaks aspekti on objektiivselt teineteisest eraldatavad. [20]

85. Täpsustan siinkohal ka, et Giuliano ja Lagarde'i aruandes on märgitud, et „[s]õna „erandkorras" tuleb seega tõlgendada nii, et kohus peab lepingu osadeks jagamise võimalust kasutama võimalikult harva". [21]

86. Seda, et lepingu osadeks jagamist lubatakse vaid erandkorras, on lihtne mõista kui soovi, et lepingu terviklikkust ei rikutaks ega tehtaks selliseid õiguse valikuid, mis annavad vastandlikke tulemusi. [22]

87. Ka siseriiklikud kohtud ise suhtuvad lepingu osadeks jagamisse kahtlevalt. Court of Appeal (England & Wales) (Ühendkuningriik) on näiteks märkinud, et lepingu osadeks jagamist võib kaaluda vaid selliste ühe ja sama lepingu selgesti eristatavate ja autonoomsete sätete puhul, mida saab käsitleda ülejäänud lepingust eraldi. [23]

88. Samuti on Bundesgerichtshof (Saksamaa) ammu enne Rooma konventsiooni koostamist otsustanud, et üldiselt tuleb kindlaks määrata lepingu raskuskese ning kohaldada ühele õigussuhtele üht õigust. [24]

89. Seega kehtivad lepingu osadeks jagamisele teatavad piirangud ning seda tuleb seetõttu kohaldada vaid erandkorras. Lepingu osadeks jagamine ei saa kaasa tuua seda, et Rooma konventsiooni peamine eesmärk, st kollisiooninormide kohaldamise teatava etteaimatavuse tagamine, muutuks sisutuks.

19 – Lagarde, P., „Le nouveau droit international privé des contrats après l'entrée en vigueur de la Convention de Rome du 19 juin 1980", *RC Dip*, 80(2), aprill–juuni 1991, lk 287.

20 – Mayer, P., ja Heuzé, V., *Droit international privé*, 9e édition, Paris, Montchrestien, 2007, nr 710.

21 – Vt Giuliano ja Lagarde'i aruande artikli 4 lõike 8 neljas lõik.

22 – Vt Giuliano ja Lagarde'i aruande artikli 3 lõike 4 esimene lõik.

23 – 28. juuli 1998. aasta otsus kohtuasjas The Governor and Company of Bank of Scotland of the Mound *vs.* Butcher [(1998) EWCA Civ 1306]. Vt ka High Court of Justice'i (England & Wales) 6. novembri 2001. aasta otsus kohtuasjas CGU International Insurance plc *vs.* Szabo & Ors. ((2002) 1 All ER (Comm) 83), ja 4. märtsi 2003. aasta otsus kohtuasjas American Motorists Insurance Co (Amico) *vs.* Cellstar Corp & Anor ((2003) EWCA Civ 206, punkt 33).

24 – Bundesgerichtshof'i 7. mai 1969. aasta otsus (VIII ZR 142/68, DB 1969, 1053).

90. Vaatlen nüüd eelotsuse küsimusi eelnenud põhjendustest lähtuvalt.

2. Eelotsuse küsimused

91. Arvan, et eelotsuse küsimusi tuleb käsitleda järgmiselt.

92. Kõigepealt soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus esimese eelotsuse küsimusega teada, kas selline leping nagu vaidluse all olev kuulub Rooma konventsiooni artikli 4 lõike 4 kohaldamisalasse.

93. Seejärel palutakse viienda küsimusega Euroopa Kohtul täpsustada, milline ulatus on kõnealuse konventsiooni artikli 4 lõikel 5, mis sätestab, et artikli 4 lõigetes 2-4 nimetatud eeldused võib jätta tähelepanuta, kui asjaolude kogumist selgub, et leping on tugevamalt seotud mõne muu riigiga.

94. Ning lõpuks küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus teise, kolmanda ja neljanda küsimusega, kas sellisele lepingule nagu vaidluse all olev saab kohaldada osadeks jagamist. Eelotsusetaotluse esitanud kohus esitab selle küsimuse eelkõige seetõttu, et kohaldatavast õigusest olenevalt on lepingust tulenevate õiguste aegumise tähtaeg erinev.

95. Arvan, et esimest ja viiendat küsimust tuleb vaadelda koos. Minu arvates nimelt palub eelotsusetaotluse esitanud kohus nende küsimustega Euroopa Kohtul vastavalt Rooma konventsiooni artikliga 4 loodud süsteemile kindlaks määrata sellise lepingu suhtes nagu põhikohtuasjas käsitletav leping kohaldatav õigus.

96. Märgin seega ühelt poolt ära põhjused, miks ma arvan, et kõnealusele lepingule ei saa kohaldada Rooma konventsiooni artikli 4 lõiget 4, ning teiselt poolt põhjused, miks ma arvan, et selleks, et määrata kindlaks kõnealusele lepingule kohaldatav õigus, peab eelotsusetaotluse esitanud kohus välja selgitama riigi, mis on asjaomase lepinguga kõige tugevamalt seotud, vastavalt nimetatud konventsiooni artikli 4 lõikele 1.

97. Ning lõpuks esitan ma põhjendused, miks ma arvan, et kõnealust lepingut ei saa osadeks jagada.

a) Rooma konventsiooni artikliga 4 loodud süsteemi kohaldamine asjaomasele lepingule

98. Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib, kas ICF-i ja MIC vahelise täidetud lepingu võib liigitada kaubaveolepinguks ning kas see kuulub seega Rooma konventsiooni artikli 4 lõike 4 kohaldamisalasse.

99. Meenutagem, et kõnealuse lepingu alusel võimaldas ICF kasutada vaguneid Balkenendel, kes tegutses MIC nimel ning tagas kaupade raudteeveo Amsterdami ja Frankfurdi vahel. Ainult MIC, kes oli andnud tema käsutuses oleva veovõimsuse rendile kolmandatele isikutele, hoolitses veo korralduslikupoole eest.

100. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib ka, et ICF on äriühing, mille tegevuskoht on Belgias, samas kui Balkenende ja MIC tegevuskoht on Madalmaades.

101. Nagu ma olen märkinud käesoleva ettepaneku punktis 54, kohaldatakse Rooma konventsiooni artikli 4 lõiget 4 vaid juhul, kui riik, mille territooriumil asub vedaja, on sama kui riik, kus asub laadimise või mahalaadimise koht või kaubasaatja põhitegevuskoht. Analüüsi praeguses etapis ei oma mingit tähtsust küsimus, kas ühelt poolt ICF-i ja teiselt poolt Balkenende ja MIC vahel sõlmitud lepingu võib liigitada kaubaveolepinguks kõnealuse sätte tähenduses.

102. Niisiis tuleb tõdeda, et käesoleval juhul nimetatud kohad ei kattu. ICF-i tegevuskoht on Belgias, teiste lepingupoolte – Balkenende ja MIC – tegevuskoht asub aga Madalmaades. Lisaks toimus vedu Amsterdamist Frankfurti, see aga tähendab, et laadimine toimus Madalmaades, mahalaadimine aga Saksamaal.

103. Seetõttu arvan, et isegi kui asjaomane leping määratletaks kaubaveolepinguks Rooma konventsiooni artikli 4 lõike 4 tähenduses, ei saa kõnealune leping kuuluda nimetatud sätte kohaldamisalasse, kuna nõutavad tingimused ei ole täidetud.

104. Niisiis, vastavalt eespool märgitule, juhul kui nimetatud sätte tingimused ei ole täidetud, arvan, et tuleb kohaldada Rooma konventsiooni artikli 4 lõikes 1 sõnastatud üldpõhimõtet.

105. Eelotsusetaotluse esitanud kohus peab seega välja selgitama riigi, mis on põhikohtuasjas käsitletava lepinguga kõige tugevamalt seotud. Selle väljaselgitamisel võib võtta arvesse mitmeid asjaolusid. Eelkõige võib arvesse võtta lepingu sõlmimise kohta, lepingu täitmise kohta, poolte asukohti ning lepingu eesmärki. Need asjaolud juhivad kohtu ühte punkti: lepingu raskuskeskmesse.

106. Mõned asjaolud, millele eelotsusetaotluse esitanud kohus on viidanud, näivad tegevat Madalmaadest lepingu raskuskeskme. Meenutagem, et ICF-i tegevuskoht on Belgias, Balkenende ja MIC tegevuskoht aga Madalmaades, ning vedu toimus Amsterdamist Frankfurti.

107. Seega tuleks kõnealuse lepingu suhtes kohaldada Madalmaade õigust. Igal juhul on siseriikliku kohtu ülesanne välja selgitada, millise riigiga on kõnealune leping kõige tugevamalt seotud.

108. Kõiki neid asjaolusid arvestades leian, et leping, mille esemeks on transpordivahendi kasutusse andmine kaupade veoks konkreetsel reisil, ei kuulu Rooma konventsiooni artikli 4 lõike 4 kohaldamisalasse juhul, kui selle ettevõtja tegevuskoht, kelle kohustus on transpordivahendi kasutusse andmine, asub teises riigis, kui see, kus toimub laadimine või mahalaadimine või kus asub teise lepingupoole põhitegevuskoht.

109. Seega ma arvan, et siseriiklik kohus peab sellise lepingu suhtes kohaldatava õiguse kindlaksmääramiseks Rooma konventsiooni artikli 4 lõike 1 kohaselt välja selgitama selle riigi õiguse, millega leping on kõige tugevamalt seotud.

b) Lepingu osadeks jagamise võimalikkus

110. Eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib teise, kolmanda ja neljanda küsimusega, kas sellisele lepingule nagu vaidluse all olev saab kohaldada osadeks jagamist. Eelotsusetaotluse esitanud kohus esitab selle küsimuse eelkõige seetõttu, et kohaldatavast õigusest olenevalt on lepingust tulenevate õiguste aegumise tähtaeg erinev.

111. Saan aru, et nende küsimustega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus tegelikult teada, kas Balkenende ja MIC kohustuse teostada vastusooritus kohustuse eest, mille ICF täitis, saab eraldada ülejäänud lepingust, mille nimetatud pooled on sõlminud, kuna kohaldatavast õigusest sõltub, kas ICF-i hagi on aegunud või mitte.

112. Nagu ma olen nentinud, on lepingu osadeks jagamine erandkorras ette nähtud Rooma konventsiooni artikli 4 lõike 1 teises lauses.

113. Lepingu osadeks jagamine on lõppkokkuvõttes otstarbekas vaid juhul, kui osa, millele plaanitakse kohaldada eri õigust, saab ülejäänud lepingust eraldada autonoomsena ning see osa on tugevamalt seotud mõne teise riigi õigusega.

114. Käesolevas kohtuasjas näib lepingu osadeks jagamine mulle keeruline. Ühelt poolt ICF-i ja teiselt poolt Balkenende ja MIC vahel sõlmitud lepingu esemeks on üks sooritus, mis seisneb transpordivahendi kasutusse andmises kaupade veoks konkreetsel reisil, ning mille vastusooritus on konkreetse rahasumma maksmine. Selline poolte kohustuste vastastikkus näib eeldavat, et lepingu suhtes kohaldatakse üht õigust.

115. Arvan, et olukord oleks teistsugune juhul, kui asjaomane leping sisaldaks mitut kohustust, mis oleksid üksteisest eraldatavad, nagu näiteks kohustus kaubad Saksamaa territooriumil kohale toimetada pärast seda, kui need on Frankfurti jõudnud. Need kaks kohustust oleksid sellisel juhul minu arvates objektiivselt teineteisest eraldatavad.

116. Lisan veel, et isegi juhul, kui põhikohtuasjas käsitletava lepingu üks osa oleks ülejäänud lepingust eraldatav, peaks kohtunik vastavalt Rooma konventsiooni artikli 4 lõike 1 teisele lausele ikkagi kindlaks tegema, et kõnealune autonoomne osa on tugevamalt seotud mõne teise riigi õigusega. Arvestades käesoleva ettepaneku punktides 106 ja 107 tehtud märkusi on minu arvates keeruline siduda lepingu ükskõik millist osa Belgia õigusega, mille kohaselt, meenutagem, ei ole ICF-i hagi aegunud.

117. Seetõttu arvan, et lepingule, mille esemeks on transpordivahendi kasutusse andmine kaupade veoks konkreetsel reisil, ei saa kohaldada Rooma konventsiooni artikli 4 lõike 1 teist lauset.

V. Ettepanek

118. Esitatud põhjendustest lähtudes teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Hoge Raad der Nederlandeni esitatud eelotsuse küsimustele järgmiselt:

Leping, mille esemeks on transpordivahendi kasutusse andmine kaupade veoks konkreetsel reisil, ei kuulu 19. juunil 1980. aastal Roomas allakirjutamiseks avatud lepinguliste kohustuste suhtes kohaldatava õiguse konventsiooni (Rooma konventsioon) artikli 4 lõike 4 kohaldamisalasse juhul, kui selle ettevõtja tegevuskoht, kelle kohustus on nimetatud transpordivahendi kasutusse andmine, asub muus riigis kui see riik, kus asub laadimise või mahalaadimise koht või teise lepingupoole põhitegevuskoht.

Rooma konventsiooni artikli 4 lõike 1 esimese lause kohaselt kohaldatakse sellisele lepingule selle riigi õigust, millega leping on kõige tugevamalt seotud. Seda, millise riigi õigusega on leping kõige tugevamalt seotud, saab järeldada näiteks asjaolust, et põhikohtuasjas käsitletava lepingu sarnase lepingu puhul asuvad teised lepingupooled Madalmaades ning ka laadimise koht asub selles riigis.

Rooma konventsiooni artikli 4 lõike 1 teist lauset tuleb tõlgendada nii, et lepingu osale võib kohaldada teise riigi õigust juhul, kui kõnealust osa on võimalik autonoomselt eraldada ülejäänud lepingust. Sellele nõudele ei vasta käsitletava lepingu sarnane leping, mille esemeks on üks sooritus, mis seisneb transpordivahendi kasutusse andmises kaupade veoks konkreetsel reisil.